

Nagradni natečaj LES ZA VSE na Oddelku za lesarstvo 2026

Eli Keržič¹, Bojan Gospodarič¹, Drago Vidic¹, Miha Humar¹, Gorazd Fajdiga¹

¹ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo

E-naslov: bojan.gospodaric@bf.uni-lj.si

POUDARKI:

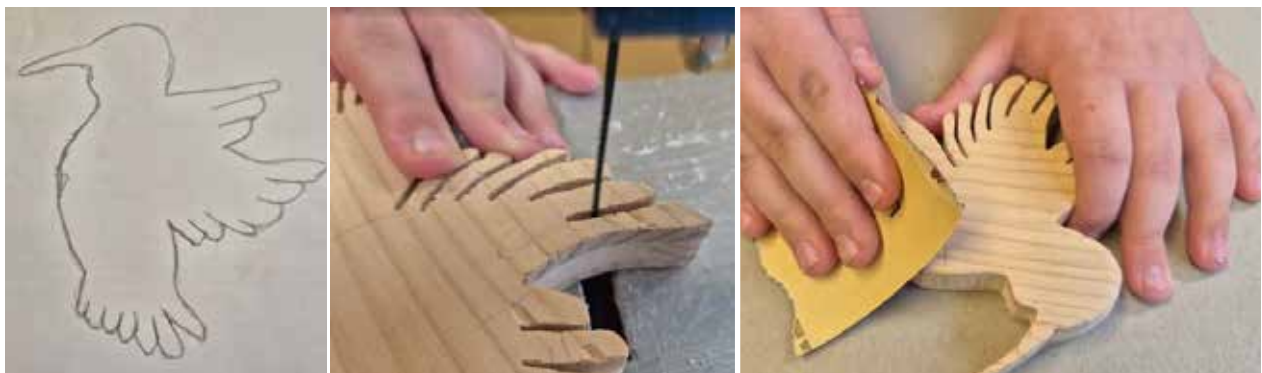
- Natečaj Les za vse je namenjen promociji lesa in ustvarjanja z lesom.
- V letošnji, že 6. izvedbi se mu je pri organizaciji pridružil projekt WoodInnovate, ki se osredotoča se na reševanje izzivov podnebnih sprememb v gozdno lesni verigi znotraj Alpsko Jadranske regije.
- Tokratni natečaj je bil namenjen spodbujanju ustvarjalne rabe lesa, ki je zaradi podnebnih sprememb in škodljivcev izgubil tržno vrednost.
- Na natečaju je sodelovalo 12 osnovnih in 3 srednje šole, ki so skupaj prispevale 25 lesenih ptic in 5 zložljivih stolov.
- Osnovnošolcem in srednješolcem smo skozi praktično delo z lesom približali krožno gospodarstvo in potenciale uporabe lesa nižje kakovosti.

O NATEČAJU:

Les za vse na Oddelku za lesarstvo je natečaj, ki je bil zasnovan z namenom promocije lesa, ustvarjanja z lesom in nenazadnje Oddelka za lesarstvo, Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani. Natečaj je bil prvič razpisan leta 2020. Organizatorji vsako leto razpišejo novo tematiko natečaja, navadno ločeno za osnovne in srednje šole. Do sedaj se je v okviru natečaja izdelovalo jedilni pribor in pripomočke v kuhinji (2020), šahovske figure (2021), rože iz lesa in pručke (2023), igrače in stojalo za glasbene note (2024) peresnice in namizne lučke (2025).

Na natečaju sodelujejo osnovne in srednje šole iz cele Slovenije. Učenci oz. dijaki pod mentorstvom učiteljev izdelajo v natečaju razpisan izdelek in ga fotografirajo. Fotografijo izdelka skupaj z izjavo o sodelovanju ter dokumentiranim postopkom izdelave (Slika 1) po elektronski pošti pošljejo organizatorju natečaja. Tričlanska strokovna komisija nato oceni kakovost izdelave oz. izvedbo, obliko oz. dizajn in predstavitevno fotografijo izdelka. Med osnovnošolci in srednješolci se ločeno izbere po tri najboljše izdelke, ki se jih razstavi na razstavi Čar lesa.

Slika 1: Sodelujoči morajo poleg predstavitvene fotografije izdelka komisiji posredovati tudi dokumentiran postopek izdelave (Foto: Rok in Jan Škraban)

Predstavitve sodelujočih izdelkov in razglasitev najboljših poteka preko spleta. Vsi sodelujoči prejmejo priznanje za sodelovanje. Poleg tega nagrajenci po pošti prejmejo praktične nagrade za ustvarjanje z lesom ki jih priskrbijo lokalna podjetja. Promocija natečaja poteka na Facebook strani [Les za vse na Oddelku za lesarstvo](#) in Instagram profilu [@leszavse](#).

O VLOGI PROJEKTA WOODINNOVATE:

Projekt WoodInnovate poteka v okviru Interreg Italija-Slovenija. Osredotoča se na reševanje perečih izzivov, ki jih podnebne spremembe povzročajo v gozdno lesni verigi znotraj Alpsko-Jadranske regije. Poleg tega spodbuja čezmejno sodelovanje in inovativne pristope k trajnostni rabi lesa. Alpsko-Jadranska regija se namreč vse pogosteje sooča z ekstremnimi vremenskimi pojavi, ki povzročajo obsežne poškodbe gozdov in povečujejo pojavnost

škodljivcev, zlasti lubadarja. S projektom si prizadevamo oceniti vpliv podnebnih sprememb na sestavo gozdov, zaščito tal, zdravje ekosistemov in kakovost lesa. Na ta način prispevamo k prilagajanju podnebnim spremembam, krožnemu gospodarstvu in zmanjševanju rabe primarnih virov.

Eden od glavnih ciljev projekta je tudi valorizacija lesa, ki je zaradi vplivov okolja izgubil tržno vrednost, ter njegovo vključevanje v trajnostne in inovativne izdelke. V ta namen smo se s projektom WoodInnovate pridružili organizaciji natečaja Les za vse. Predlagali smo, da se za izdelavo izdelkov uporabi les, ki je zaradi ekstremnih vremenskih pojavov in škodljivcev izgubil na svoji vrednosti. Šolam smo ponudili, da jim lahko priskrbimo les, poškodovan zaradi lubadarja in obarvan z glivami modrivkami (Slika 2). Izdelke je bilo možno izdelati tudi iz lastnega materiala. Z natečajem smo tako uspeli spodbuditi ustvarjalno in

Slika 2: Poškodovan les zaradi lubadarja in obarvan z glivami modrivkami (Foto: Irinej Curk in Matevž Plevnik)

Slika 3: Predstavitvene fotografije osnovnošolcev

Slika 4: Predstavitvene fotografije srednješolcev

odgovorno rabo lesa nižje kakovosti. Poleg tega smo prek praktičnega dela mladih uspeli okrepiti ozaveščenost o vplivih podnebnih sprememb na gozdove in potencialih trajnostne rabe lesa. S tem projekt nagovarja tako mlajšo publiko kot širšo javnost. Natečaj predstavlja konkreten primer prenosa ciljev projekta WoodInnovate v prakso.

LES ZA VSE 2026:

Letošnji natečaj je že šesti zapored. Kot že omenjeno, se je v tokratni izvedbi k organizaciji natečaja pridružil tudi projekt WoodInnovate. S tem smo natečaju dodali novo trajnostno in vsebinsko dimenzijo. Letošnja tema natečaja je bila izdelava lesenih ptic (osnovne šole) in zložljivih stolov (srednje šole) iz lesa, ki je zaradi ekstremnih vremenskih pojavov in škodljivcev izgubil svojo tržno vrednost. K sodelovanju smo povabili tako slovenske kot tudi italijanske zamejske šole. Udeležencem smo ponudili možnost, da jim priskrbimo les, ki je bil poškodovan zaradi lubadarja in obarvan z glivami modrivkami. Nekatere šole so to možnost izkoristile, ostale so si material priskrbele same.

Skupno je sodelovalo 12 osnovnih in 3 srednje šole. Prejeli smo 25 lesenih ptic (Slika 3) in 5 zložljivih stolov (Slika 4). Udeleženci so s svojo izvirnostjo, inovativnostjo in kakovostjo izvedbe znova potrdili velik ustvarjalni potencial

mladih ter pomen zgodnjega stika z lesom in trajnostnimi vsebinami. Razglasitev rezultatov natečaja Les za vse 2026 je potekala 10. aprila 2026 ob 13.00 prek spletne platforme Webex. Najbolje ocenjeni izdelki so bili nagrajeni s praktičnimi nagradami, ki so jih nagrajenci prejeli po pošti na naslov šole. Predstavitev vseh sodelujočih in nagrajenih izdelkov je dostopna na družbenih omrežjih natečaja Les za vse na Oddelku za lesarstvo ter projekta WoodInnovate.

KLJUČNE BESEDE:

Inovativna in trajnostna raba lesa, les nižje kakovosti, ozaveščanje mladih

ZAHVALA:

Avtorji se zahvaljujemo za finančno podporo programskima skupinama P4 0015 – Les in lignocelulozni kompoziti in P2-0182 - Razvojna vrednotenja, ki ju financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS), ter projektu WoodInnovate, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru programa Interreg VI A Italija–Slovenija. Posebna zahvala gre tudi mentorjem, šolam ter podjetjema Lestroj in Energe orodja za podporo in nagrade.

CC BY SA · DOI 10.20315/SFS.191.17

